

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA KOMMERSANT MOLDOVY c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 41827/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

9 ianuarie 2007

DEFINITIVĂ

09/04/2007

*Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.*

În cauza Kommersant Moldov c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Sir Nicolas BRATZA, *Președinte*,

Dl J. CASADEVALL,

Dl G. BONELLO,

Dl M. PELLONPÄÄ,

Dl K. TRAJA,

Dl S. PAVLOVSKI,

Dl J. ŠIKUTA, *judcători*,

și dna F. ELEN-PASSOS, *Grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 5 decembrie 2006 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea (nr. 41827/02) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către o întreprindere înregistrată în Republica Moldova, Kommersant Moldov („reclamantul”), la 17 octombrie 2002.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl V. Nagacevski și dl P. Midrigan, avocați din Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Pârlog.

3. Reclamantul a pretins că încetarea activității ziarului său cu același nume a constituit o violare a articolului 10 al Convenției și că, drept urmare, dreptul său la protecția proprietății sale a fost încălcat, contrar articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții. La 13 iunie 2005, Președintele Secțiunii a decis să comunice Guvernului cererea. În temeiul prevederilor articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis examinarea fondului cererii concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. În perioada iunie-septembrie 2001, reclamantul a publicat o serie de articole în care autoritățile Republicii Moldova au fost criticate pentru

acțiunile lor în privința regiunii separatiste a Republicii Moldova („Republica Moldovenească Nistreană” sau „RMN”, a se vedea *Ilașcu and Others v. Moldova and Russia* [GC], nr. 48787/99, ECHR 2004-...) și în care au fost reproduse critici dure ale unor lideri ai RMN și ai Federației Ruse la adresa Guvernului Republicii Moldova.

6. Reclamantul a publicat articolele sub următoarele titluri:

„Duma de Stat a Federației Ruse a anexat Moldova și [RMN] la Uniunea Rusia-Belarus”, „Nu va mai avea loc nicio întâlnire...”, „Ministerul Afacerilor Externe al Federației Ruse a recunoscut că retragerea trupelor ruse din [RMN] poate afecta stabilitatea în regiune”, „Iată de ce NATO este ceea ce este, deoarece un loc sfânt nu este niciodată gol”, „Lista neagră”, „Premiul Nobel pentru conducător”, „Dacă dispăre persoana, dispăre problema?”, „Totuși, este vorba de o blocadă sau de condițiile OMC?”, „Nimeni nu-și alege vecinii”, „[RMN] este mult mai aproape de condițiile OMC decât Republica Moldova” și „Misiunea imposibilă”.

7. În aceste articole, reclamantul a reprodus, literal sau sub formă de rezumat, ori a comentat declarațiile autorităților moldovenești, ale Federației Ruse și ale RMN cu privire la procesul de negocieri între Republica Moldova și RMN, precum și la chestiuni economice, (geo-) politice, sociale și altele. În unele din aceste articole, acțiunile și declarațiile persoanelor cu înalte funcții de răspundere din Republica Moldova au fost aspru criticate. Totuși, reclamantul a subliniat că el nu îndeamnă la acțiuni violente sau ilegale și că în articolele respective el, în mod expres, a calificat astfel de expresii precum „a anihila” („уѡпamъ”) ca semnificând „anihilarea politică [a liderului RMN]”.

8. La 5 noiembrie 2001, Procurorul General al Republicii Moldova a intentat o acțiune împotriva reclamantului la Judecătoria Economică a Republicii Moldova. Reclamantul a fost învinuit de „periclitarea, prin publicațiile sale, a securității naționale și a integrității teritoriale, precum și a siguranței și ordinii publice în Republica Moldova”, prin „acordarea sprijinului deschis regimului neconstituțional al autoproclamatei [RMN], promovarea ideilor separatiste exprimate de liderii acesteia și descrierea eronată a esenței acțiunilor legale ale autorităților moldovenești și ale organizațiilor internaționale pentru soluționarea problemelor din regiunile de Est ale Nistrului”. Procurorul General și-a însoțit cererea cu două exemple de fraze din articolele contestate, și anume:

„Lipsa unui echilibru legal între [RMN] și Republica Moldova, ca stat recunoscut, permite acestuia din urmă să adopte în procesul negocierilor o poziție de superioritate și dictatură, ceea ce constituie principalul motiv al procesului lent de negociere”; „În condițiile unei continue blocade politice, diplomatice și economice a RMN de către Republica Moldova, noi considerăm ca fiind imposibilă o întâlnire dintre președintele RMN și al Republicii Moldova”.

Deoarece articolele reclamantului, deși prezentate formal ca o exercitare a dreptului de a informa publicul, erau contrare articolului 32 al Constituției și articolului 4 al Legii presei (a se vedea mai jos), iar reclamantul a fost

avertizat cu privire la încălcarea continuă a legislației, instanței de judecată i s-a cerut să dispună încetarea activității ziarului.

9. La 30 noiembrie 2001, Judecătoria Economică a Republicii Moldova a admis pretențiile Procurorului General și a dispus încetarea activității ziarului. Instanța de judecată a reprodus declarațiile părților și a citat legislația națională aplicabilă. În hotărârea sa, ea s-a referit la titlurile enumerate în paragraful 7 de mai sus și a declarat că ea consideră că articolele:

„au depășit limitările de publicitate prevăzute în articolul 4 al Legii presei, au periclitat integritatea teritorială a Republicii Moldova, securitatea națională și siguranța publică și au creat pericol pentru dezordine și comitere a crimelor, încălcând articolul 32 al Constituției.”

De asemenea, instanța de judecată a declarat că încălcarea sistematică a Legii presei poate fi sancționată cu încetarea activității unui ziar, după cum prevede articolul 7 al aceleiași Legi (a se vedea mai jos).

10. Ca răspuns la argumentele reclamantului, instanța de judecată a constatat că:

„Articolul 10 al Convenției garantează libertatea de exprimare ... (§1), însă exercitarea acestei libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege (§2).”

11. Instanța de judecată nu a specificat care expresie sau frază a constituit o amenințare și nici nu a dat detalii suplimentare. Ea a adăugat că articolele nu au reprezentat un rezumat adecvat al discursurilor publice ale autorităților publice și, astfel, nu puteau fi exonerate de răspundere în temeiul articolului 27 al Legii presei (a se vedea paragraful 17 de mai jos). Instanța de judecată a constatat că Procurorul General l-a contactat pe editor înainte de intentarea acțiunii în judecată, după cum prevede legislația. Reclamantul a fost obligat să plătească taxa de stat în mărime de 180 de lei moldovenești.

12. Reclamantul a depus apel, susținând că el doar a informat publicul despre evenimentele curente și despre atitudinea și acțiunile Guvernului față de autoritățile RMN. El s-a bazat pe articolul 32 al Constituției, articolul 4 al Legii presei și pe articolul 10 al Convenției.

13. La 5 februarie 2002, Colegiul de Apel al Judecătoriei Economice a Republicii Moldova a menținut acea hotărâre judecătorească, repetând argumentele instanței de judecată inferioare. Instanța de judecată a constatat *inter alia* că:

„instanța de judecată inferioară a dat o apreciere corectă faptelor și a respins obiecțiile [reclamantului]. ... S-a hotărât corect că nu a avut loc o violare a articolului 10 al Convenției, deoarece deși acest articol garantează libertatea de exprimare, această libertate ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege.”

Instanța de judecată a respins declarațiile reclamantului precum că instanțele judecătorești economice nu sunt competente să examineze o cauză cu privire la libertatea de exprimare, deoarece reclamantul a fost înregistrat ca

societate pe acțiuni. De asemenea, ea a respins declarația precum că Procurorul General nu a respectat procedura prejudiciară corespunzătoare și nu a fost competent să inițieze procedurile relevante.

14. La 29 mai 2002, Curtea Supremă de Justiție a menținut cele două hotărâri judecătorești. De asemenea, ea a repetat în esență motivarea Judecătoriei Economice a Republicii Moldova și a constatat că reclamantul:

„a depășit limitele restrângerilor libertății de exprimare stabilite în articolul 4 al Legii presei, prin unele din publicațiile anexate la dosar, care subminează securitatea națională, integritatea teritorială și siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea crimei”.

15. Ziarul a fost re-înregistrat ulterior sub numele de „Kommersant-Plus”.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

16. Articolul 32 al Constituției prevede următoarele:

Articolul 32 Libertatea opiniei și a exprimării

„(1) Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil.

(2) Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

(3) Sînt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.”

17. Prevederile relevante ale Legii presei din 26 octombrie 1994 (Legea nr. 243-XIII) sunt următoarele:

Articolul 4

„Publicațiile periodice ... publică, potrivit aprecierilor proprii, orice fel de materiale și informații, ținînd cont de faptul că exercițiul acestor libertăți ce comportă datorii și responsabilități este supus unor formalități, condiții, restrîngerii și unor sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea crimei, ocrotirea sănătății, protecția moralei, protecția reputației sau apărarea drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea unor informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judiciare.”

Articolul 7

„... (4) Hotărîrea instanței de judecată privind încetarea activității publicației periodice sau a agenției de presă se ia în cazul încălcării sistematice a prezentei legi.”

Articolul 27

„Fondatorii, redactorii, jurnaliștii nu sînt responsabili pentru difuzarea informației, dacă aceasta:

- a) este cuprinsă în documentele și comunicatele oficiale ale autorităților publice;
- b) reproduce textual discursurile publice sau rezumatul lor adecvat.”

ÎN DREPT

I. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

18. Reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 10 al Convenției și al articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție, de încetarea activității ziarului său.

19. Curtea consideră că pretențiile reclamantului în temeiul articolului 10 al Convenției și al articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție ridică chestiuni de drept, care sunt de o astfel de complexitate încât determinarea lor depinde de examinarea fondului și niciun alt temei pentru a le declara inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va trece imediat la examinarea fondului acestor pretenții.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 10 AL CONVENȚIEI

20. Reclamantul pretinde că prin dispunerea încetării activității ziarului ca urmare a articolelor sale, fără a aduce motive suficiente, instanțele de judecată naționale i-au încălcat dreptul său la libertatea de exprimare.

El s-a bazat pe articolul 10 al Convenției, care prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

A. Argumentele părților

1. Guvernul

21. Guvernul a acceptat că încetarea activității ziarului a constituit o ingerință în libertatea de exprimare a reclamantului, însă a declarat că ea a fost „prevăzută de lege”, a urmărit un scop legitim prevăzut de articolul 10 § 2 și a fost „necesară într-o societate democratică”.

22. Guvernul a identificat în articolele contestate aceleași fraze ca și cele menționate în paragraful 8 de mai sus, care, în opinia sa, dovedesc necesitatea de sancționare a ziarului. De asemenea, el s-a referit la următoarele fraze adiționale:

„... însă iată-l pe Voronin folosind cuvântul [națiune], pretinzând că reprezintă opinia acesteia, fără să-i pese, în același timp, de această națiune”; „Se poate clar observa dorința lui Vladimir Voronin de a soluționa soarta [RMN] fără participarea reprezentanților acesteia” și „Voronin are psihologia unui părinte de partid (*партийный бонз*)”.

23. În special, el a declarat că interzicerea incitării la separatism teritorial și a manifestărilor ce atentează la regimul constituțional a fost, în mod expres, inclusă în articolul 32 al Constituției și articolul 4 al Legii presei (a se vedea paragrafele 12 și 13 de mai sus). Sancțiunea aplicată reclamantului a urmărit scopul legitim de protecție a securității naționale și integrității teritoriale ale Republicii Moldova și de protecție a reputației Președintelui Republicii Moldova și a întregii țări împotriva defăimării.

24. Ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”, deoarece a existat o „necesitate socială imperioasă” de a proteja integritatea teritorială a statului și securitatea națională, precum și din cauză că instanțele de judecată au adus „motive relevante și suficiente” în hotărârile lor, având în vedere relația dificilă între autoritățile moldovenești și cele ale RMN. Frazele identificate de Guvern (a se vedea paragraful 22 de mai sus) au constituit, în opinia acestuia, o amenințare pentru securitatea națională și ordinea publică. El a îndemnat Curtea să nu fie influențată de lipsa unor acțiuni violente sau a altor acțiuni ilegale din partea vreunei persoane ca urmare a publicării articolelor.

25. Trebuie acordată o atenție corespunzătoare îndatoririlor și responsabilităților speciale ale media, care includ investigații de bună-credință și evitarea senzaționalului. În această privință, el a atras atenția asupra atacurilor personale la adresa Președintelui Voronin, care au apărut în unele din articolele reclamantului.

2. Reclamantul

26. Reclamantul a fost de acord cu Guvernul că ingerința în drepturile sale a fost „prevăzută de lege”, însă a considerat că ea nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

27. În special, reclamantul a susținut că instanțele de judecată nu au prezentat motive detaliate pentru aplicarea sancțiunii și nici măcar nu au identificat care părți din fiecare articol au creat pericol pentru siguranța publică sau pentru integritatea teritorială a Republicii Moldova. Doar în observațiile Guvernului s-a făcut o încercare de a aduce motive pentru ingerință.

28. Reclamantul a declarat că, chiar și în lumina motivelor adiționale invocate de Guvern, Curtea ar trebui să constate sancțiunea aplicată ca nefiind necesară și disproporțională. În special, în timp ce critica aspră a reprezentat o caracteristică a articolelor relevante, acele articole s-au referit la chestiuni politice cu privire la politica externă și internă a Republicii Moldova, chestiuni cărora trebuie să li se acorde o protecție specială în temeiul articolului 10. Mai mult, nu ține de Guvern sau de instanțele de judecată „să substituie propriile lor opinii cu cele ale presei în ceea ce privește tehnica de raportare care ar trebui folosită de jurnaliști” (*Jersild v. Denmark*, hotărâre din 23 septembrie 1994, Seria A nr. 298, § 31).

B. Aprecierea Curții

1. Principii generale

29. Curtea reamintește că libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, iar protecția care trebuie acordată presei este de o importanță deosebită. Chiar dacă presa nu trebuie să depășească limitele stabilite *inter alia* în scopul „protecției reputației sau drepturilor altor persoane”, este, totuși, sarcina ei să comunice informații și idei de interes public. Presa are nu doar sarcina de a comunica astfel de informații și idei: publicul, de asemenea, are dreptul de a le primi. Altfel, presa nu ar putea să joace rolul său vital de „câine de pază public” (a se vedea, spre exemplu, *Observer and Guardian v. the United Kingdom*, hotărâre din 26 noiembrie 1991, Seria A nr. 216, § 59; *Busuioc v. Moldova*, nr. 61513/00, § 56, 21 decembrie 2004).

30. Cea mai atentă cercetare din partea Curții este cerută atunci când măsurile luate sau sancțiunile impuse de autoritățile naționale sunt capabile să descurajeze participarea presei la dezbateri asupra chestiunilor de interes public legitim (a se vedea, spre exemplu, *Lingens v. Austria*, hotărâre din 8 iulie 1986, Seria A nr. 103, § 44, *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* [GC], nr. 21980/93, § 64, ECHR 1999-III, *Thorgeir Thorgeirson v. Iceland*, hotărâre din 25 iunie 1992, Seria A nr. 239, § 68).

31. Dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai „informației” sau „ideilor” care sunt primite favorabil sau sunt privite ca inofensive sau ca o chestiune de indiferență, dar și celor care offensează, șochează sau deranjează Statul sau orice parte a comunității. În plus, libertatea jurnalistică acoperă, de asemenea, posibile recurgeri la un anumit grad de exagerare sau chiar

provocare (a se vedea *De Haes and Gijssels v. Belgium*, hotărâre din 24 februarie 1997, *Reports* 1997-I, § 47).

32. Articolul 10 al Convenției nu garantează o libertate de exprimare nelimitată chiar și în ceea ce privește relațiile presei cu privire la chestiuni de interes public deosebit. Conform termenilor din paragraful 2 al articolului, exercitarea acestei libertăți presupune „obligatii și responsabilități” care, de asemenea, se aplică presei. Aceste „obligatii și responsabilități” pot avea însemnătate atunci când, la fel ca și în această cauză, există o întrebare cu privire la periclitarea securității naționale și a integrității teritoriale ale unui stat (*Han v. Turkey*, nr. 50997/99, §§ 30 et seq., 13 septembrie 2005). Datorită „obligatiilor și responsabilităților” inerente exercitării libertății de exprimare, protecția acordată de articolul 10 jurnaliștilor în ceea ce privește relatarea cu privire la chestiunile de interes general este supusă condiției ca ei să acționeze cu bună-credință pentru a oferi informații corecte și credibile în conformitate cu etica jurnalistică (a se vedea *Goodwin v. the United Kingdom*, hotărâre din 27 martie 1996, *Reports* 1996-II, § 39 și *Fressoz and Roire v. France* [GC], nr. 29183/95, § 54, ECHR 1999-I).

33. Evaluarea necesității într-o societate democratică cere Curții să determine dacă „ingerința” în cauză a corespuns unei „necesități sociale imperioase”, dacă ea a fost proporțională în raport cu scopul legitim urmărit și dacă motivele invocate de către autoritățile naționale pentru a o justifica sunt relevante și suficiente (a se vedea *Sunday Times v. the United Kingdom* (no. 1), hotărâre din 26 aprilie 1979, Seria A nr. 30, § 62).

2. Aplicarea principiilor de mai sus în această cauză

a. „Prevăzută de lege”

34. Curtea este de acord cu părțile că încetarea activității ziarului în această cauză a constituit o ingerință în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare și că ingerința a fost „prevăzută de lege” (a se vedea paragrafele 16 și 17 de mai sus).

b. Scopul legitim

35. Ingerința ar putea fi considerată ca urmărind scopurile legitime de protecție a securității naționale și a integrității teritoriale ale Republicii Moldova, având în vedere tematica sensibilă descrisă în articolele contestate și limbajul aspru folosit uneori.

c. „Necesară într-o societate democratică”

36. Curtea consideră că instanțele de judecată naționale nu au prezentat motive relevante și suficiente pentru a justifica ingerința, limitându-se în esență la repetarea prevederilor legale aplicabile. În special, instanțele de judecată nu au specificat care elemente din articolele reclamantului au fost

problematică și în ce mod au periclitat ele securitatea națională și integritatea teritorială ale statului sau au defăimat Președintele și statul.

37. De fapt, instanțele de judecată au evitat orice discuție cu privire la necesitatea ingerinței. Singura analiză care a fost făcută s-a limitat la chestiunea dacă articolele ar putea fi considerate drept reproduceri cu bună-credință a discursurilor publice, pentru care reclamantul nu ar fi putut purta răspundere în conformitate cu legislația națională.

38. În lumina lipsei motivelor aduse de instanțele de judecată naționale, Curtea nu este convinsă că ele „au aplicat standarde care sunt conforme cu principiile consfințite de articolul 10” sau că ele „s-au bazat pe o apreciere acceptabilă a faptelor relevante” (a se vedea *Jersild v. Denmark*, citată mai sus, § 31).

39. Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 10 al Convenției.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 1 PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

40. De asemenea, reclamantul a pretins că încetarea activității ziarului i-a încălcat dreptul la protecția proprietății sale garantat de articolul 1 Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

41. Guvernul a declarat că reclamantul, *de facto*, și-a continuat activitățile sale după încetarea activității ziarului său prin publicarea unui nou ziar cu un nume puțin diferit, în același timp, păstrând un număr de elemente din vechea publicație. În special, el a continuat să folosească vechea șampilă, titlul ziarului pe pagina sa de internet alterna la fiecare 2 secunde cu titlul vechi, iar unii dintre fondatori au continuat să lucreze la noul ziar. Astfel, nu a existat nicio probă cu privire la vreun prejudiciu material suferit de ziar sau cu privire la vreo lipsire de proprietatea sa.

42. Curtea consideră că consecințele economice ale hotărârii judecătorești de încetare a activității reclamantului nu ridică o chestiune separată de cea examinată mai sus în temeiul articolului 10. Ele vor fi luate în considerație la examinarea pretenției reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

43. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul material

44. Reclamantul a pretins 32,773 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material cauzat ca rezultat al încetării activității ziarului său. El și-a bazat estimările veniturilor ratate pe venitul său din ultimul an de activitate până la încetarea activității sale. Potrivit declarației sale fiscale pentru anul 2001, întreprinderea a avut un profit de 94,280 lei moldovenești (MDL) (echivalentul a EUR 5,893 în acea perioadă), pe care reclamantul l-a înmulțit astfel încât să ia în considerație cei patru ani pe parcursul cărora el a fost împiedicat să activeze. Suma solicitată a inclus, de asemenea, datoriile acumulate de reclamant față de terțe persoane ca urmare a incapacității sale de a le plăti. Deși ulterior a fost editat un nou ziar, acesta nu era editat de reclamant.

45. Guvernul a contestat mărimea compensațiilor pretinse de reclamant. El a notat că datoriile acumulate față de persoane terțe în virtutea contractelor încheiate înainte de încetarea activității ar fi existat în orice caz și că ar fi fost plătite din profiturile pretinse în fața Curții. În ceea ce privește calcularea acelor profituri, Guvernul a declarat că performanța economică a reclamantului s-ar fi putut înrăutăți odată cu trecerea anilor și că declarația fiscală a luat în considerație profiturile înregistrate din toate aspectele activității reclamantului, și nu doar din publicație.

In fine, Guvernul a susținut că reclamantul, *de facto*, a continuat să obțină profit din editarea ziarului său, pe care l-a înregistrat sub un nume puțin diferit.

46. Curtea este de acord cu Guvernul că datoriile acumulate în virtutea contractelor semnate până la hotărârea judecătorească de încetare a activității ziarului ar fi existat indiferent de acea hotărâre judecătorească. Astfel, ea respinge această parte a cererii reclamantului.

47. Curtea consideră, în mod clar, că reclamantul trebuia să fi suferit prejudicii materiale ca urmare a încetării activității ziarului său. Ea constată că o anumită parte a veniturilor ratate a fost confirmată prin declarația fiscală a reclamantului pentru anul imediat anterior încetării activității ziarului.

Totuși, ea consideră că probele prezentate nu pot servi pentru o cuantificare precisă a veniturilor ratate, deoarece performanța economică a reclamantului ar fi putut fluctua pe parcursul celor patru ani în cauză.

48. În ceea ce privește argumentul Guvernului că declarația a inclus profituri din diverse activități prevăzute în actele constitutive ale reclamantului, nu a fost prezentată nicio probă care să contrazică declarația reclamantului că el nu s-a angajat în nicio altă activitate decât cea de editare a

ziarului. Totuși, Curtea observă că ziarul reclamantului, *de facto*, a continuat să fie editat sub un nume puțin diferit după ceea ce pare a fi fost doar o pauză scurtă necesară pentru înregistrarea noii publicații. Prin urmare, Curtea poate să accepte doar parțial pretenția cu privire la prejudiciul material cauzat în primul rând în timpul tranziției la noul ziar.

49. Făcând o apreciere generală pe o bază echitabilă și luând în considerație pretențiile reclamantului legate într-un fel de pretențiile sale cu privire la prejudiciul moral (a se vedea paragrafele 50-52 de mai jos), Curtea acordă reclamantului EUR 8,000.

B. Prejudiciul moral

50. Reclamantul a pretins EUR 20,000 cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încetarea activității ziarului său. El a declarat că, ca rezultat al încetării activității, reputația sa a fost afectată serios prin imposibilitatea de a-și onora obligațiile sale contractuale, concedierea tuturor angajaților săi și prin imposibilitatea de a-și planifica sau continua activitatea. Mai mult, administrația reclamantului a fost șocată de hotărârea judecătorească de încetare a activității ziarului.

51. Guvernul nu a fost de acord cu această pretenție și a declarat că orice prejudiciu cauzat reclamantului a fost rezultatul propriului său comportament lipsit de etică, neprofesionist și abuziv, care a insultat grav statul. Reclamantul a fost sancționat după ce instanțele de judecată au apreciat adecvat interesele în cauză, inclusiv rolul deosebit pe care dreptul la libertatea de exprimare îl joacă într-o societate democratică. Mai mult, administrația reclamantului ar fi putut fi șocată cu greu de sancțiune, deoarece ea a fost avertizată să sisteze publicarea materialelor relevante, iar legislația, în mod clar, a inclus posibilitatea unei hotărâri judecătorești de încetare a activității unui ziar. Mai mult, reclamantul nu a dovedit faptul că neîndeplinirea obligațiilor sale contractuale i-a afectat în vreun fel reputația. *In fine*, Guvernul a declarat că într-un număr de cauze anterioare în care a fost constatată o violare a articolului 10, Curtea a respins orice pretenție cu privire la satisfacția echitabilă, declarând că o constatare a unei violări constituie o satisfacție echitabilă suficientă.

52. Curtea consideră că diferitele argumente în baza cărora reclamantul a pretins compensații pentru prejudiciul moral sunt reflectate în calculul compensației acordate de Curte cu titlu de prejudiciu material. Din acest motiv, nu este necesar de a acorda compensații separate cu titlu de prejudiciu moral.

C. Costuri și cheltuieli

53. Reclamantul a pretins EUR 2,666 cu titlu de costuri și cheltuieli, dintre care EUR 2,625 au fost costuri de reprezentare, iar EUR 41 au fost cheltuieli

de traducere. El s-a bazat pe un contract încheiat cu reprezentanții săi și pe o listă a orelor lucrate de acești reprezentanți asupra cauzei sale. Onorariul pretins pentru o oră de lucru a fost de EUR 75.

54. Guvernul nu a fost de acord cu sumele pretinse. El a notat mai întâi că reprezentantul reclamantului nu a prezentat lista orelor lucrate asupra cauzei la care el s-a referit în pretențiile sale cu privire la satisfacția echitabilă. Ulterior, el a cerut Curții să respingă prezentarea întârziată de către reclamant a listei orelor lucrate de către reprezentantul său asupra cauzei.

De asemenea, Guvernul a considerat că suma pretinsă de reclamant pentru reprezentare a fost prea mare în raport cu salariul mediu lunar în Republica Moldova și taxele oficiale plătite de stat avocaților din oficiu.

55. Curtea reamintește că, pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-III).

56. În această cauză, hotărând în bază echitabilă, Curtea acordă EUR 1,500 cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută.

D. Dobânda de întârziere

57. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 10 al Convenției;
3. *Hotărăște* că nu există o chestiune separată care să fie examinată în temeiul articolului 1 Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume:
 - (i) EUR 8,000 (opt mii euro) cu titlu de prejudiciu material;
 - (ii) EUR 1,500 (o mie cinci sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (iii) orice taxă care poate fi percepută la sumele de mai sus;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 9 ianuarie 2007, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

F. ELENIS-PASSOS
Grefier adjunct

Nicolas BRATZA
Președinte